

หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม

ใจดี ใจสบาย

Delivery

ใช้ชีวิตด้วยปัญญา...

“นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส”

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

ใช้ชีวิตด้วยมโน...

พระพุทธเจ้าท่านได้สร้างมามีสร้างความคิดจนได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า จนทุกขมรณภัยที่ระลอกฏัมภ์ฐิตาตามได้พากันมรรคธรรมกันมากมาย ก้าวไทรตั้งใจระลอกฏัมภ์ฐิตาตามพระพุทธเจ้าจริง ๆ ทุกคนจะต้องได้มรรคธรรมกันหมด นอกจากผู้ที่ไม่เอาจริง มีความรักชาติมีความเลื่อมใสแต่ก็ไม่เอาจริง ยังมีความอาลัยอาวรณ์ในความทุกข์ที่มันโลกกับวิสัย ยังติดสุาติดสมาบตั้งอยู่ในความประมาท ก็ถือว่ายังไม่พ้นทุกข์จริงไม่เอาจริงนะ

พระโสดาบันเป็นผู้ที่พ้นทุกข์ในพระนิพพาน เป็นผู้ที่ไม่เอาจริง พยายามประพฤติปฏิบัติ ยังไม่ถึงขั้นหมดกิเลส แต่ก็พยายามที่จะให้หมดกิเลส เป็นผู้ที่ไม่เน้นกันในวิญญูสงสาร

ภจในวัฏสงสารได้แก่อะไรบ้าง...?

ภจในวัฏสงสารก็ได้แก่ "ความเกิด" เมื่อเกิดมาแล้วมันก็ต้องมีการะ
มันต้องมีคามแก่ ความเจ็บ ความตาย ความพลัดพราก ถ้าเราตามใจของเรา
ตามกิเลสของเรา ตามความต้องการของเรา มันมีกับมีอันตราย เปรียบเสมือน
แผลงเมฆามันปักกองไฟ มันมีความทุกข์ถึงตายนะ....!

จิตใจของเราเนี่ยมันถูกกามคุณครอบงำ มันเลงมิด มันเลงมอด
เปรียบเสมือนดินเดือดมิด แผลงเมฆามันมองเห็นแสงไฟของกองไฟที่ลุกโชนชอง
แสงไฟนั้นมันมีอำนาจ เปรียบเสมือนแม่เหล็กในตู้ที่มันดูดเอาเหล็กเล็ก ๆ เข้าไปนา
ฉนั้นใด แผลงเมฆาก็กั้นเดี๋ยวกั้นฉนั้น กามคุณทั้ง ๕ นั้นได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส
และโผฏฐัพพะ มันมีอำนาจมาก มันดึงเอาสัตว์โลกทุก ๆ ตัวไปสู่อาย

ชีวิตของคนเราก็นั่น... ชีวิตที่เกิดขึ้นมาจากที่จะเข้มแข็งต้านทาน
สิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าความทุกข์ไม่ว่าความสุข มันมีอำนาจมีพลัง ถ้าไม่ได้อาศัยพระธรรม
คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชีวิตนั้นก็ไม่ได้หลุดกับ

สรรพสิ่งทั้งมวลทั้งปวงมันมีทั้งคุณและโทษ...

ชีวิตของพวกเราผู้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏสงสาร... การใช้ชีวิตพระพุทธเจ้า
ท่านให้เราใช้ชีวิตด้วยสติ ด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา ท่านไม่ให้เรานั้นแก่มา
แก่ทั้ง เน้นแก่ความสุกสะอาดสมบูรณ์ ตั้งอยู่ในความระมัดระวัง

คนเรานั้นเมื่อใกล้กับอันตราย มันไม่รู้จักผิด ไม่รู้จักถูก ไม่รู้จักดี ไม่รู้จักชั่ว
มันลืมพ่อ ลืมแม่ ลืมภรรยา ลืมสามี มันติดอะไรไม่มัน ติดอะไรไม่ออกเลยนะ
พระพุทธเจ้าท่านบอกไม่ฟัง ครูบาอาจารย์บอกไม่ฟัง พ่อแม่บอกก็ไม่ฟัง มันเอาแต่ใจ
ตัวเอง เอาแต่อารมณ์ตัวเอง เอาแต่ความอยากของตัวเอง ติด ๆ แล้วก็นำสงสาร
ทำให้น้ำตาตกทั้งมันนะ ทำให้น้ำตาตกทั้งแตกแยก ทำให้น้ำตาตกทั้งมีปัญญา มันมีปัญญา
ในน้ำตาตกทั้งไม่พอทั้งมันมีปัญญาลังตาม

คนเราส่วนใหญ่ไม่รู้จักความองกานะ...

พระพุทธเจ้าท่านไม่ให้เราทำตามความองกานะ ให้ทำตามความถูกต้อง เราทุกคนไม่ต้องจะมีสมาชิกกัน ไม่มีความอดความทน “มัจฉาที่มันไม่มีมันก็ลงมี มัจฉาที่เล็ก ๆ มันก็ต้องไปในที่อื่นอีก”

การทำตามใจตัวเองทำตามความองกานะของตัวเองเป็นการสร้างภาพ สร้างชาติ สร้างความทุกข์ สร้างมัจฉา มัจฉาของเราะมันไม่ได้จมลงเพียงแต่เราะ มันดิ้อดิ้อร่อนถึงคุณพ่อถึงคุณแม่ ถึงผู้ที่อยู่ในครอบครัวของเรา

พระพุทธเจ้าท่านไม่ให้เราทำตามใจตัวเอง ท่านให้อาตมาเป็นข้อวัตรปฏิบัติ ในโอชธรมะเป็นข้อวัตรปฏิบัติ พยายามมาเดินตามทางสายกลาง

ทางสายกลางได้แก่อะไร...? ทางสายกลางก็ได้แก่ศีลทั้ง ๕ ข้อนี้แหละ ผู้ที่มีอนุมาสกอนุมาสิกาก็ศีล ๘ ข้อ ผู้มีนสามเณรก็ศีล ๑๐ ข้อ ผู้มีนพระ ก็ศีล ๒๒๗ ข้อ นอกจากนั้นแล้วไม่ใช่ทางสายกลางของพระพุทธเจ้า ถ้าเราไม่เดินตาม ทางสายกลางก็แสดงว่าเราเดินทางผิดชีวิตอันธพาล

การรักษาสีก็ได้อีก ความตั้งใจตั้งใจเจตนาเพื่อจะรักษาสีในมริสุทซ์
ไม่ว่าดอกมกพร่องต่างพร้อมมีผลกัน การรักษานี้ไม่มีข้อแฉใด ๆ ทั้งสิ้น
เราจะลมนเล็กก็กลัวไม่ได้ จิตใจของเราต้องมั่นคง

กิลสของเราหนักแน่นมากนะ มันมีเส้นในเส้นมพรพราก มันจะมอกตัวเราว่า
“อย่าไม่จิตมันก็มันมาก เอาสมาธิ ๆ เอาดินสางกลาง มันมอก...”
อย่างนั้นมันสางกลางของกิลสนะ มันไม่ใช่สางกลางของพระพุทธเจ้า นักประพฤติ
มฤตมิติน้ำพากันเท่าใจในดี ๆ เดี๋ยวจะถูกกิลส มันลอก

เราดูที่ใจของเราที่ใจของเรา เราจะทำเองหรือให้ผู้อื่นทำมันก็ผิดเหมือนกัน
 บกตัวอย่างเนี่ยเหมือนคุณแม่อึ้งไม่ซื้อปลาที่เขาวางในตลาด แล้วไม่พูดเสียงดัง ๆ ว่า
 “มีปลาหางมัน...?” ถ้าแม่อึ้งไม่พูดอย่างนั้นปลามันก็ต้องตาย เพราะคนวางนั้นว่า
 แม่อึ้งต้องเอาแต่ปลาหางไม่เอาปลาอื่น ปลาอื่น ๆ อยู่ตัวก็ทรมานไว้ ถ้าคุณแม่อึ้ง
 มริกซึกมอ ๗ เอาตัวในนั้นหางก็ซื้อ ไม่ต้องไม่พูดถามนามปลาหาง ที่วันนั้นล่ะ
 คุณแม่อึ้งไม่ตลาดตัวมองเนี่ยคุณแม่อึ้งมา ตัวทรมานตัวปลาไว้ก่อนแล้ว อย่างนี้แสดงว่า
 คุณแม่อึ้งนั้นผิดศีลนะ เพราะถ้าคุณแม่อึ้ง ไม่พูดอย่างนั้นปลามันก็ไม่ตาย

เราอยู่ทีไหนเราต้องรักษาศีล ชีวิตของเราจะแยกออกจากศีลไม่ได้...

ชีวิตนี้ทุกคนต้องทำงานไม่ว่าเราจะไม่อยู่ทีไหน เพราะเรามีร่างกายเป็นภาระ
 ที่ต้องเลี้ยงดู ถ้าเราไม่ทำงานแล้วเราจะอยู่ได้อย่างไร เพราะเราต้องกินต้องใช้
 ชีวิตของเราที่จะอยู่ได้นั้นก็เพราะการทำงาน ต้องอาศัยปัจจัยทั้ง ๔ ได้ทั้งนั้นไม่ใช่
 ทั้ง ๔ แล้ว มันมากกว่า ๔ แล้ว

มันจขบทั้ง ๔ มีอะไรบ้าง...? ได้แก่ อานาร เตรีอ่งน่งน่ม เลือ่น้าอากรณ
 มานที่อู่ที่อ่าสย เดี้งนนั้นเพิ่มเต้มาแล้ว พวกขานพานน=กมเพอรนิเจอร์ต่าง ๆ
 ลึ่งเนล่านนี้มีความจำเ็นต่อเราทุก ๆ คนจะตอ้งมีเพื่อเอาไว้ดำรงชาตุดำรงกันช้

ชีวิตองตนเราทุก ๆ คนน้ะ ถึงจะมีจขบมรโกตใช้สอยต่าง ๆ พวกก็มีชีวิต
 ออยู่ได้ส่วนในดึกก็ไมเกิน ๑๐๐ ปี ส่วนในรู้งการของเราที่ราเล็งงดูนั้นก็อ่าเ็นลึ่งที่
 ประเสริฐ เ็นโอกาสให้เราได้สร้างตความดีสร้างมรมี

ผู้ที่เกิดมาเป็นมนุษย์ก็อ่าเ็นผู้ที่ประเสริฐ เ็นภพภูมิที่เ็นมาสมในการ
 ปฏิบัติธรรมตารัฐธรรม

ตีสนี้เ็นลึ่งที่จำเ็นสำนรับทุก ๆ คนน้ะ ไม่อ่าจะไมอู่ที่เ็นทำอะไร
 ตอ้งต้งมั่นในตีส

มีปัญหากันว่า เมื่อเรามีความจำเริญจะต้องทำงาน ทำอย่างไรถึงจะมี

ความสุข...?

การทำงานที่จะให้มีมีความสุข พระพุทธเจ้าท่านให้เราตั้งมั่นไว้ในสี่นะ
มีความสุขในการทำงาน มีความสุขในการเสีงสละ ถ้าเราได้เสีงสละเราก็มีความสุขนะ
ใจของเรามันยังไม่เสีงสละมันถึงไม่มีความสุขในการทำงาน การทำงานมันถึงที่จำเริญ
ทุกคนจะไม่ปฏิเสธการทำงานไม่ได้ ถ้าเราไม่พอใจในการทำงานก็ถือว่าเราเป็นคนขี้

การทำงานที่มีมีความสุขมันเป็นเรื่องที่ดี ได้ทั้งงานได้ทั้งการฝึกใจของเรา
มันอย่างดี

การทำงานนะให้เราทุกคนมีสติในการทำงาน ใจกับกายต้องอยู่ด้วยกัน
ต้องมันอันหนึ่ง อันเดียวกันมันถึงจะเกิดสมาธิ

การทำงานคือการเสีงสละ คือการละความที่เกียจคร้านความนั้นแก่ตัว

ตนเรานั้นมันก็เกียจคร้านไม่ออกจากทำงาน "ที่ทำงาน...ทำด้วยความจำเริญ"

ถ้าเราไม่ทำงานเราก็อยู่ไม่ได้ เพราะเรามีร่างกายมีธาตุมีันธ์

พระพุทธเจ้าท่านสอนเราให้มันทนเสียดสละ อดทนไม่ได้ด้วยความจำมันจำยอม
ถ้าเราติดอย่างนั้นใจของเรามันทุกข์ ใจของเรามันนวม

พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ท่านเมตตาการสอนเรื่องความเสียดสละ ตรัสแรกท่านสอนเรื่อง
ในทานก็แปลว่า “เสียดสละ”

มนุษย์เราที่ก่อกวนเพราะความเนิ่นแก่ตัว มันทำตามใจตัวเอง มันไม่หยุด
ตัวเอง มันไม่เบรคตัวเอง เอาตามมันในใจ เอาตามมันที่สั่ง มันมีแต่จะเอาอย่างเดี๋ยวก
แม่แต่รักภักดีมันก็บังคับถามเลขาว่ารักภักดีจะได้อะไร พังกรรมจะได้อะไร นั่งสมาธิจะได้
อะไร ทำอย่างนั้นอย่างนี้จะได้อะไร...? คนเรามันมีแต่จะเอา...!

การทำงานถึงขั้นการเสียดสละ มีความสุขในการเสียดสละ

อันสิ่งของการสัจจะมันมีมากมายก่ายกองนะ ข้อสำคัญเราอย่าไปหลง
 เรามีโภคทรัพย์ มีข้าวของเงินทอง มีไม้จัญต่าง ๆ นานา มีเงินตรา มีเงินตมมี
 ขตตามรรดาศักดิ์ จิตใจของเราตั้งอยู่ในมหรณ์สมมติ สวรรค์สมมติ ได้สิ่งต่าง ๆ
 มาแล้วเราอย่าพากันหลง ไม่นึกถึงในสิ่งเหล่านั้น เพราะจิตใจของเรากำลังดำเนินไปสู่
 มรรตผลนิพพาน

การทำงาน คือการสร้างความดี คือการสร้างบารมี...

ทุกท่านทุกคนต้องทำงาน ถ้าไม่ทำงาน “ไม่ได้...!”

ในทุก ๆ คนดูว่าการทำงานปราศจากโทษไหม...?

อย่างเราเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในบ้านอานารกัธตาตารนร้อนมนเดรื่องมัน
 เราเป็นหน้าที่อันจบความสะกดความสง่างามให้แก่ผู้โดยสารถที่หาเดินทางไกล

นางตนนะ เพาซอมดัมเนล้า ดัมเมียร์ ดัมไจน์ เราต้องนำเมียร์น้ำไจน์นี้ไปลิ้ง
 ไม่มีการ เราไม่เจตนาที่จะทำอย่างนั้นกฎมิต้องอย่างนั้นก็ถือว่าเราไม่ผิดนะ เพราะเราทำ
 ไม่ตามหน้าที่ เหมือนผู้ที่มันเจ้าหน้าที่ประนารชิตนากโทษ แต่ไม่รู้จึกว่าตนนั้น

มันใครมาจากไหน เค้าไม่ได้โกรธไม่ได้เกลียด เค้าทำไปตามหน้าที่ของเค้า
เค้าไม่มีเจตนา กรรมที่เขาทำนั้นก็ไม่มีนรก

ถ้าเราไม่ร้านอาหารสั่งอาหารตำรับระทาน ถ้าเราไม่เฉพาะเจาะจงสัตว์ที่มีชีวิต
ที่เค้าเอามาบริโภคอย่างนั้นก็ถือว่ามันนรก ถ้าไม่สั่งเค้าก็ไม่ตาย ทุกอย่างมันขึ้นอยู่กับ
ที่เจตนา ถ้าเราไม่มีเจตนาเราก็ไม่นรก งานบุญจึงมีประจำมีอย่างนี้ ถ้าเราไม่ซื้ออาหาร
เน่ดเมตโตก็มันตายแล้วก็ถือว่าไม่นรก ถ้าเราไม่สั่งเฉพาะเจาะจงก็ถือว่ามันมันนรก

การขายเณลขายเมี่ยง ทำไม่ถึงมันนรก เพราะว่าเราตั้งใจที่จะรับ
ไม่คำนึงถึงความเสียหายของคนอื่น เราเป็นต้นเหตุต้นตอ เราเป็นเจ้าของมันต่างกับ
พนักงานที่ลิฟต์ในห้าง ลิฟต์เมื่อบรรทุกสิ่งมัน ต้นลิฟต์ในห้างลิฟต์เมื่อบรรทุกไม่มีเจตนา
เค้าทำตามหน้าที่ เค้าทำไปตามหน้าที่เฉย ๆ เราเป็นเจ้าของร้าน เราซื้อเณลซื้อเมี่ยง
มาขายมันผิดไหม ๆ เรามีเจตนา รู้ว่ามันไม่ดีก็ยังทำ ถ้าเราไม่เอามาขาย
เขาก็ไม่ได้ไม่ซื้อมาดื่ม

แม่ค้าทางตลาดพาไปทำงานในตลาดมันมาไหม...?

มันก็นอนอยู่ที่ราม่ว่านหรือเราสั่งเต้าหู้ว่า ถ้าเรามีส่วนร่วมมกการมันก็ต้องมันมา
เพราะสัปดาห์นั้นมันก็จะต้องกับเราเป็นต้นสั่ง ทางที่ดั้นนั้น มันมันใหม่ต่อมาต่อกรรม
พระพุทธรูปเจ้าท่านก็สอนเราในหน้าที่ที่นำใจไกลจากมา มากรรม จากอกุศล

อย่างวัดเราไม่มีวัดที่ไม่ทานอาหารที่มันเนื้อสัตว์ ถ้าเราเอาเนื้อมาทานในวัด
นี้จะมาไหม

มาแน่นอน... เพราะว่าสถานที่นี้เป็นสถานที่ที่อภัยทาน เว้นจากการ
เมื่งดเมื่งน เราก็รู้ว่าตมฺมาอาจารย์นำมาไม่ให้นำทานในวัด ไม่เอาทานในศาลา
ไม่เอาอาหารที่มันเนื้อสัตว์ทุกชนิดมาปรุงในโรงครัวของวัดแล้วก็นำมันไปโลกวิธะด้วย
ตนที่ดำริดีดำเนินดีก็ทำนุ ติเตียนว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะไม่ควร

สถานที่ที่ตมฺมาอาจารย์มอหน้ามาแล้วก็ยังฝันทำก็ถือว่าเป็นมา...
เป็นต้นเน้นแถมมากแถมทอง อย่างนี้มันไม่ดีเลยนะ ถ้าใครพากันทำก็อย่าพากันทำอีก
มันอาจจะอื้ออึงอยู่แต่ว่าเป็นการที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะไม่ควร ก็ถือว่าเป็นมา ไม่ควรทำ

ถ้าเราจะประกอบอาชีพหน้าทำงาน พระพุทธเจ้าท่านก็ให้อาชีพนั้นเป็นบุญ
เป็นกุศลเพื่อที่จะได้เกิดกุศลมูลอันสัตวอื่นทำได้ด้วย

เราอย่าเอาเปรียบเขา อย่าเอาความสุจริตจากความทุกข์ของเขา ให้เราช่วยเหลือเขา
เพราะทุกคนในโลกนี้ก็ล้วนแต่เป็นญาติพี่น้องเกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งนั้นหมดทั้งสิ้น
ทุกคนอย่าได้เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย เมตตาธรรมเป็นเครื่องเกื้อกูลซึ่งกันและกันนะ

เราเป็นคนตัวตนขาย เราเป็นคนกลางซื้อมาขายไม่ เราซื้อของตนที่ผลิต
เราทำให้เราตาเขาอยู่ได้ เราขายให้คนผู้บริโภคเรา ก็อย่าไม่ขายแพง เพราะทุกคน
มันยากจนอยู่แล้ว เรามีความจำมันแต่ถึงมาซื้อของเรา

พระพุทธเจ้าท่านไม่ให้เราประกอบอาชีพมันล้างตนจากตนจน ให้เราพยายาม
ช่วยเหลือตนจากตนลำบาก

บางทีเราก็คิดว่า เอ๊...! เราขายของถูก ๆ เรามันจะอยู่ได้อย่างไร...?

ขายของถูกนั้นแหละจริง... ขายของถูก ๆ อยู่ได้เพราะมันมีคนเขาจะมาซื้อ
ของเราเยอะ เราขายแพงก็ไม่มีใครซื้อของเรา เราได้ทั้งบุญทั้งกุศล ได้ทั้งกินทั้งสละทางดี

มันก็ดีอยู่แล้ว เราขายราตาถูกซื้อสิ่งงกิตัตถุณของเรานั้นกันอมฟุ้งไม่ไกล
 ในมี ๆ ตนไม่รู้จักมันก็มันเรื่องธรรมดา แทนาน ๆ ไม่มันดินะ ราชถูกขายได้มาก
 มันก็ได้เงินมากเอง มันก็ยิ่งดีกว่าคนที่ขายแพงไม่ต้องได้ขาย ต้องนั่งล้ม
 ความอวากันนั้นทำให้นั้นตามอด

เราเกิดมาในโลกนี้เราต้องนำพละความดีนำพละคุณธรรม เราอยู่ในโลกนี้นั้นมี
 สิ่งที่ยั่วจนจนใจจนกมลสยอะนะ

พระพุทธเจ้าท่านไม่ให้เราเน้นงจกรมันดอกมัว ในเรามีลตจะได้อะไรสิ่งใจ
 ในชีวิต “เราอย่าทำตามความอยาก ทำตามความลง”

พระพุทธเจ้าท่านสอนเราให้มันตนหนักแน่นตั้งมั่นไม่ฉวัฉโนว อย่าไม่ทำ
 เหมื่อนมธุรตนหนึ่งแมกในน้ำผึ้งทำมทะเลทราย แต่ในน้ำผึ้งมันมีงาพิษ เดินไม่ทั้งหนัก
 ทั้งเนื่อ่ง ทนไม่ในทักทั้งใจรู้แล้วว่ามันมีงาพิษเพราะว่ามันนิค สุตทั้งททนความนิค
 ไม่ได้กินน้ำผึ้งทั้งมีงาพิษ ผลสุตทั้งมันก็ต้องตาย เพราะมธุรนั้นไม่มีความอดทน
 เราทุกคนต้องอดทนได้ ต้องรอได้

การท่องเที้งในวิญญูสงสาร พระพุทธเจ้าในเราณักแน่นแ้มแจ้ง
องำไปสร้างมามสร้างกรรมในักมตัวเอง ต้องอดต้องทนไม่ด้นน้ำฝักที่มีงาพิษเหมือน
นุรภักเ้มกเ็นน้ำฝักที่มีงาพิษ

ชีวิตองตนทุก ๆ ตนต้องไม่ทำงานอยู่ในม้านองอยู่ในสังตม ต้องเอาชีวิตนี้
ไม่ประพฤติ ปฏิบัติธรรม ต้องเอาชนะจิตใจองตัวเองให้ได้

นงัวงำทุกท่นทุกตน น้อมนำธรรมะองพระพุทธเจ้าไม่ประพฤติปฏิบัติ
ในจิตมระจำก่นทุกท่นทุกตนกอล...

พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ที่องค์หลวงพ่อกัณหา สุขกาโมเมตตาให้นำมาบรรยาย
คำวันอังคารที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๖
วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม ต.วังหมี่ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

ชีวิตของคนเราก็นั่นแหละ...
ชีวิตที่เกิดมาจากที่จะแพ้แพ้ทั้งด้านงาน
สิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าความทุกข์ไม่ว่าความสุข
มันมีอำนาจมีพลัง
ถ้าไม่ได้อาศัยพระธรรมคำสั่งสอน
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ชีวิตนั้นก็ไม่น่าอดกัษ

